bronzos amžiumi (prof. A. Girininko, T. Rimkaus bei G. Slaho analizė) (7 pav.).

The 2016–2017 Investigation of the Kopgalis Village Site

In 2016–2017, a field evaluation was conducted at the former site of Kopgalis village (Smiltynės St. 3, Klaipėda) in the N part of the Curonian Spit in order to locate the site of four buildings plotted on the 1942 German detailed plan of Klaipėda (Fig. 1). The first farmsteads here appeared circa 1830. After the Second World War, the village's territory fell under the control of the Soviet Army and eventually the village was completely destroyed. The buildings are shown on the aforementioned 1942 map and one photograph (Fig. 2).

In 2016, a total of 20 m^2 were excavated and part of a stone, brick, and concrete foundation was uncovered in the first trench. In 2017, four trenches (a total of 40 m^2) were excavated and one outbuilding (Fig. 3) and a dwelling (Fig. 4) were located. The chronology of the uncovered cultural layers and artefacts (Fig. 5) covers the first half of the 20th century. Eleven pieces of flint, preliminarily dated to the Neolithic–Bronze Age (Fig. 7) and a 17th–19th-century shard (Fig. 6) were found in the first 2016 trench and all the 2017 trenches.

Marius Petkus

Tyrimai Gargždų miesto parke 2016 m.

2016 m. Gargždų miesto (Klaipėdos r.) senojo ir naujojo parko teritorijos dalyse, esančiose aukštutinėje Minijos upės terasoje ir jos slėnio šlaite, buvo atlikti žvalgomieji tyrimai (1 pav.). 1672 m. Gargždų miestelio ir valsčiaus inventoriuje trumpai aprašytas ir Gargždų dvaras, jame stovėję pastatai. Išsamesnis dvaro

1 pav. Tyrimų planas: 1 – Gargždų miesto parko ribos; 2 – tirta parko dalis; 3 – II Pasaulinio karo TSRS karių palaidojimo vieta (UK 10967); 4 – II Pasaulinio karo apkasų vietos; 5 – tirtų perkasų ir šurfų vieta bei numeris; 6 – aptiktos dvaro pastatų pamatų ir tvoros liekanos; 7 – Gargždų dvaro fragmentų teritorija; 8 – rekomenduojama praplėsti II Pasaulinio karo TSRS karių palaidojimo vietos ribas. D. Balso brėž.

Fig. 1. A plan of the investigation: 1 – the boundaries of Gargždai City Park; 2 – the investigated part of the park; 3 – the burial site of Second World War Soviet soldiers; 3 – military trenches of Second World War; 5 – location and number of the excavated trenches and test pits; 6 – the discovered remains of manor building foundations and the fence; 7 – the area of the Gargždai Manor fragments; 8 – the boundaries of the Second World War Soviet military burial site recommended for expansion.

sodybos aprašymas pateikiamas 1769 m. Gargždų seniūnijos inventoriuje, kuriame minima, kad į dvaro kiemą patenkama pro dvivėrius medinius vartus – „bromą“. Įėjus pro juos dešinėje stovėjo medinės virtuvės pastatas šiaudiniu stogu. Toliau į R nuo virtuvės buvo medinė šunidė, kurios viename gale įrengtas gyvenamasis kambarys dvaro medininkui (medžiokliui). Priešais šunidę buvo mediniai dvaro rūmai. Iš rūmų einant „dvaro sodo link“, stovėjo „tvarkingas svirnas“ šiaudiniu stogu. Netoli svirno buvo geros būklės arklidė, kurioje įrengta ratinė ir iždinė. Dar minimi 2 nauji tvartai, 4 kiaulidės, trys daržinės, svirnas, kluonas ir 2 jaujos (Valančiūtė J., *Gargždų miesto ir parapijos istorija*, V., 1998, p. 17, 33, 42–47). XIX a. 4 dešimtmečio pradžioje Gargždų dvaras atiteko baronams Ronne. XIX a. II pusėje Gargždų dvaro parkas išplėstas iki 7 ha ploto. Apie to laiko parko dydį, užstatymą, takų struktūrą ir detalesnį vaizdą galima susidaryti iš 1886 m. Gargždų dvaro žemių plano (*Gargždų krašto muziejaus skaitmeninis archyvas*, b. 112). Prieš pat I Pasaulinį karą dvarininkai pasitraukė, o per karą sudegęs dvaras taip ir liko neatstatytas.

Remiantis liudininkų prisiminimais ir 1945 m. vasarį vokiečių žvalgybos daryta aerofotonuotrauka, per II Pasaulinį karą parko R dalyje ant skardžio į Minijos slėnį buvo iškasti prieštankiniai apkasai, kurių fragmentų parko reljefe išlikę ir dabar. Pokariu minėtuose apkasuose buvo laidojami rezistencinės kovos dalyviai. Remiantis tais pačiais liudininkų pasakojimais, 1989 m. atlikta kapaviečių paieška, rasti kūnai perlaidoti Gargždų kapinėse (Butkienė I., *Jauni kovojome už laisvą Lietuvą*, Klaipėda, 2008, p. 8–12). Parko ŠV kampe po II Pasaulinio karo įrengtos Tarybų Sąjungos karių, žuvusių II Pasauliniame kare, kapinės. Pagal turimus duomenis yra žinoma, kad kapinėse palaidota apie 500 karių.

Tyrimų metu apie 85 105 m^2 dydžio teritorijoje ištirtas dvidešimt vienas 1x1 m, keturi 2x2 m, trys 2x1 m, du 3x2 m ir po vieną 2x1,5 m ir 2,5x1,5 m dydžio šurfą bei dvylika 5x2 m dydžio perkasų. Bendras ištirtas plotas siekė 181,75 m^2.

II Pasaulinio karo Tarybų Sąjungos karių palaidojimo vietos (UK 10967) aplinkoje buvo ištirtos penkios 5x2 m dydžio perkasos (50 m^2 plotas). Perkasose 1, 4, 5 palaidojimų nerasta; perkasoje 2 aptiktos 4 buvusių perlaidotų kapų duobės; perkasoje 3 fiksuoti 2 kapai su palaikais.

Perkasoje 2, 60–70 cm gylyje atidengtos keturios 70–140 cm pločio stačiakampio formos kapų duobės 1–4. Jos orientuotos ŠV–PR kryptimis, užpildytos juoda žeme. Preparuojant duobes radinių ar palaidojimų neaptikta. Galima spėti, jog kapai perlaidoti XX a. II pusėje tvarkant karių kapines. Perkasoje 3, 0,95–1 m gylyje pasiektas įžemis, kuriame išryškėjo dvi 130x55 cm ir 80x70 cm dydžio stačiakampės duobės – kapai 5 ir 6. Duobės orientuotos ŠV–PR kryptimis. Kapo 5 duobėje aptikti neanatomiškai sudėti žmonių ilgieji kaulai su įkapėmis – automatinio ginklo dėtuve, kulkos gilze, uniformos detalėmis (diržo apkaustai, saga), bato padu. Kapo 6 duobėje fiksuota žmogaus palaidojimo apatinė dalis – ilgieji kojų kaulai (šlaunikauliai, blauzdikauliai, kelio girnelės). Taip pat aptiktos 6 geležinės karsto vinys.

Parko PV dalyje buvo ištirta 11 įvairaus dydžio šurfų, iš viso 40,75 m^2 plotas. Tyrimų metu aptikti fragmentai – tvoros ir 3 pastatų pamatai. Šurfe 11 fiksuotas buvusio dvaro tvoros fragmentas – pamato dalis, šurfuose 12–14, 17 – pastato 1 pamatų kampai, šurfuose 15–16, 18 – pastato 2 pamato fragmentai, šurfuose 18, 22, 31, 32 – pastato 3 pamato fragmentai. Palyginus dabartinę situaciją ir istorinį 1886 m. Gargždų planą, galima konstatuoti, kad šurfuose aptiktos XIX–XX a. pradžios Gargždų dvaro

fragmentų liekanos. 1886 m. plane pažymėta dvaro teritorijos dalis su pastatais, kurių pamatai atidengti tyrimų metu. Gargždų miesto parko PV dalyje yra išlikusi apie 26,4 m ilgio tvoros pamatų atkarpa, mūrinio pastato 1 pamatai su plytinių ir medinių grindų liekanomis. Pastatas 1 buvo stačiakampio formos, 21 m ilgio ir 8,5 m pločio, orientuotas ŠV–PR kryptimi. Pamatas sudėtas iš lauko akmenų, rištas kalkių skiediniu, 50–80 cm pločio, 40–85 cm aukščio. Ant akmenų aptiktos 30x15x7 cm dydžio plytų sienos eilės. Šalia Kvietinių gatvės rasti buvusio mūrinio pastato 2 pamatai su sudegusių medinių grindų liekanomis. Pastatas 2 buvo kvadrato formos, 12 m pločio, orientuotas ŠV–PR kryptimi. Į parko teritoriją patenka pastato 12x8,5 m dydžio PR dalis, likusiosios pastato dalies pamatai gali būti išlikę Kvietinių gatvės šaligatvio vietoje. Pamatas sudėtas iš akmenų, rištas kalkių skiediniu, jis 40–50 cm pločio, išlikęs aukštis 30–70 cm. Šalia pastato 3 rasti buvusio mūrinio pastato 3 pamatai su plytinių grindų liekanomis. Pastatas 3 buvo stačiakampio formos, 7,5 m pločio, orientuotas ŠV–PR kryptimi. Į parko teritoriją patenka pastato 21x7,5 m dydžio PR dalis. Pamatas sudėtas iš akmenų, rištas kalkių skiediniu, jo plotis 40–50 cm, išlikęs aukštis 30–70 cm.

Aptiktų pastatų pamatų fragmentų vietoje po velėnos sluoksniu fiksuotas 10–60 cm storio XIX–XX a. pradžios kultūrinis sluoksnis su būdingais radiniais (keramikos šukės, metalo bei stiklo dirbiniai).

Planuojamose žemės judinimo vietose parko teritorijoje ištirtas dvidešimt vienas 1x1 m dydžio šurfas (bendras 21 m^2 plotas). Juose kultūrinio sluoksnio ir archeologinių radinių neaptikta, tik 35–135 cm storio juodos žemės

2 pav. Šalia dvaro pastato pamato šurfe 32 rasti vazonai. D. Balso nuotr.

Fig. 2. Vases found in test pit 32 beside the foundation of a manor building.

sluoksniai. Giliau buvo įžemis – gelsvas–rusvas smėlis, kai kur su akmenimis.

II Pasaulinio karo apkasų vietose, Minijos upės terasos šlaite ištirtos septynios 5x2 m dydžio perkasos 6–12 (bendras 70 m^2 plotas). Jose palaidojimų ar vertingo kultūrinio sluoksnio nerasta.

Iš viso tiriant rasti 37 radiniai, didžiąją dalį sudaro buitinės keramikos – vazonų, puodų (2 pav.), puodynių šukės – 27 vienetai. Taip pat rasta metalinių dirbinių (vinys, pasagos, durų vyris) – 7, stiklinių butelių duženų – 2, vienas koklis. Radiniai datuojami XVIII a. pabaiga – XX a. pradžia. Jie saugojimui atiduoti GKM.

The 2016 Investigation in Gargždai City Park

In 2016, test pits and trenches (a total of 181.75 m^2) were excavated in a roughly 85 105 m^2 area in Gargždai City (Klaipeda District) Park (Fig. 1). Four already exhumed grave pits and pits still containing remains were discovered in the vicinity of a burial site for Second World War Soviet soldiers. Fragments of a fence and three building foundations were found in the SW part of the park. After comparing the present-day situation with the 1886 plan of Gargždai, it is possible to state that the remains of fragments of the manor that existed in Gargždai in the 19th–early 20th century were discovered in the test pits.

37 finds, the majority of which consisted of sherds of household pottery: vases, pots (Fig. 2), and jars, were discovered during the investigation. Metal artefacts: nails, horseshoes, and a door hinge, glass bottle shards, and one stove tile were also found. The finds date to the late 18th–early 20th century.

Gediminas Petrauskas,
Aistė Petrauskienė

Partizanų žeminės Blinstrubiškių miške aplinkos žvalgymai

2017 m. liepą LLKĮS žvalgė Kęstučio apygardos Birutės rinktinės Dubysos rajono partizanų štabo žeminės Blinstrubiškių miške (UK 38834) (Raseinių r., Viduklės sen.) aplinką (1 pav.). Aptikti radiniai perduoti saugoti į RKIM.

Blinstrubiškių miško žeminė yra to paties pavadinimo miško 38 kvartalo viduryje, 600 m į V nuo Paupio tvenkinių, 480–560 m į P–PV nuo Paupį ir Sujainius jungiančio miško kelio, 180 m į R nuo dar vienu miško keliu paverstos kvartalinės linijos. Žeminei vieta parinkta miško gilumoje, remiantis 1950 m. tarybiniu topografiniu žemėlapiu, už 500 m į V nuo jos plytėjo miško kirtimas, už 900 m į Š buvo partizanų rėmėjų Blinstrubų sodyba (šiandien iš sodybos likusi tik apidėmė). Tai lygi, į P kiek nuolaidėjanti, spygliuočių mišku apaugusi vieta (H_{abs} 68,50–69,30 m). Į PV ir R nuo jos pelkėta, ištisi drėgno miško plotai pažymėti ir 1950 m. žemėlapyje.

Žeminės duobė 4,2x2,8 m dydžio, iki 85 cm gylio, pailga Š–P kryptimi (20–200°), jos Š pusėje – spėjamo užverstо apie 1,4 m pločio, 20 cm gylio įėjimo griovys (2 pav.). Įėjimas 2,5 m ilgio, su į ŠR (50°) pakreiptu 4,4 m ilgio, 45 cm pločio, 40–80 cm gylio apkasu ir stačiai į R užlenktu (120°) 4,4 m ilgio atsišakojimu ties jo pradžia. Apkaso gale – 1,1x1,1 m dydžio, 55 cm gylio duobė stačiomis sienelėmis ir plokščiu dugnu. Aplink žeminę supiltas 1,7–2,4 m pločio ties pagrindu pylimas. ŠV duobės krašte pylimo žymių neišliko. Dar vienas netaisyklin-

1 pav. Blinstrubiškių miško žeminės aplinkos žvalgymų akimirka. G. Petrausko nuotr.

Fig. 1. During the survey in the vicinity of the Blinstrubiškiai Forest dugout.